

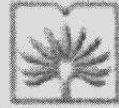
گلستان سعدی و مقلدان آن

تحلیل گلستان سعدی و بررسی آثار مقلدان آن

با تأکید بر روضه خلد، بهارستان، منشآت، پریشان و ملستان

www.ketab.ir

دکتر نسرین خداپنده

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه : خداینده، نسرين، ۱۳۵۳-
عنوان قراردادی : گلستان، شرح
عنوان و نام پدیدآور : گلستان سعدی و مقلدان آن: تحلیل گلستان سعدی و بررسی آثار مقلدان آن با تاکید بر روضه خلد، بهارستان، منشآت، پریشان و ملستان/ نسرين خداینده؛ ویراستار فاطمه حسن نژاد.
مشخصات نشر : تهران: حافظ پژوه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری : ۱۹۱ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۰۶-۳۰-۷
وضعیت فهرست نویسی : فیها
عنوان دیگر : تحلیل گلستان سعدی و بررسی آثار مقلدان آن با تاکید بر روضه خلد، بهارستان، منشآت، پریشان و ملستان.
موضوع : سعدی، مصلح بن عبدالله، - ۴۶۹۱ق. -- تائیر
موضوع : سعدی، مصلح بن عبدالله، - ۴۶۹۱ق. . گلستان -- نقد و تفسیر
موضوع : Sadi, Mosleh-ibn Abdollah . Golestan -- Criticism and interpretation
موضوع : نثر فارسی -- قرن ۷ق. -- تاریخ و نقد
موضوع : Persian prose literature -- History and criticism ۱۳th century --
شناسه افزوده : سعدی، مصلح بن عبدالله، - ۴۶۹۱ق. . گلستان. شرح
شناسه افزوده : Sa'di, Mosleh-ibn Abdollah . Golestan. Commentaries
رده بندی کنگره : PIR۵۲۱۲
رده بندی دیویی : ۸۹۸/۸۳۱
شماره کتابشناسی : ۸۴۵۶۳۳۸
ملی
نام کتاب : گلستان سعدی و مقلدان آن
مؤلف : نسرين خداینده
ناشر : انتشارات حافظ پژوه
ویراستار : فاطمه حسن نژاد
نوبت چاپ : اول- تابستان ۱۴۰۰
تیراژ : ۵۰۰ جلد
قیمت : ۵۰۰۰۰۰ ریال
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۰۶-۳۰-۷

حق چاپ محفوظ و مخصوص مؤلف می باشد

تلفن انتشارات : ۰۹۱۲۳۲۱۱۰۷۸-۴۴۲۴۱۷۵۰

پیشگفتار

سعدی یکی از سرآمدان نظم و نثر فارسی در قرن هفتم هجری است که تأثیری شگرف بر شاعران بعد از خود داشته است. وی در همه قالب‌های شعری قلم زده و در نثر فارسی، پیرو مکتب خواجه عبدالله انصاری در مقامه‌گویی فارسی است. تلفیق نظم و نثر در گلستان و تقسیم آن به ابواب مختلف و مرتبط با طبقات اجتماعی عصر خود و به‌کارگیری واژه‌ها و اصطلاحات عامیانه و ضرب‌المثل‌ها، ویژگی و تشخیصی خاص به نثر او بخشیده است که قبل از او سابقه‌چندانی نداشته است. به‌همین دلیل نویسندگان بسیاری بعد از او کوشیده‌اند به پیروی سبک سعدی آثاری را در این زمینه خلق کنند. در این تحقیق سیر تاریخی تقلید از گلستان و تأثیر مقامه‌نویسی بر آن بررسی شد. افزون بر این، آثار پنج تن از مقلدان سعدی با گلستان مقایسه و ضمن بررسی وجوه اشتراک و افتراق آنها در مقایسه با گلستان تعیین شد و به این نتیجه رسیدیم که مقلدان گلستان بیشتر به ظاهر کتاب و آوردن حکایات به نظم و نثر و مسجع بودن عبارات توجه کرده‌اند و به راز زیبایی سخن سعدی پی نبرده‌اند. در میان پیروان سعدی تنها قائم مقام فراهانی کوشید که بدون خلق کتابی نظیر گلستان، با توجه به عوامل زیبایی کلام سعدی، سبک نگارش و روح سخن او را در «منشآت» به‌کار برد و موفق‌ترین پیرو سعدی گردد.

فصول این کتاب به ترتیب در بردارنده موضوعات زیر است:

۱. فصل اول بیان معتبرترین سخنان در مورد وقایع مهم زندگی سعدی؛
۲. فصل دوم بیان دلایل اهمیت گلستان سعدی، سیر تاریخی تقلید از گلستان در میان فارسی‌زبانان و همچنین فراسوی مرزهای ایران در میان غیر فارسی‌زبانان، بیان بارزترین اندیشه‌های اخلاقی، اجتماعی و تربیتی سعدی در گلستان و مقایسه گلستان با مقامات؛
۳. فصل سوم تا هفتم مقایسه ساختاری و سبکی گلستان سعدی با پنج اثر: روضه خلد، بهارستان، پریشان، مستان، منشآت و بیان میزان تقلید و موارد ابتکار هر یک از این آثار و سرانجام فصل هشتم نتیجه‌گیری از این مقایسه‌هاست.

امید است با انجام این پژوهش، که بخشی از آن برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد اینجانب در دانشگاه تربیت مدرس بوده است؛ قدمی در راه شناخت عظمت گلستان شیخ اجل، سعدی برداشته باشم و حاصل این مطالعات، مقبول اهل علم و دانش پژوهان نیز واقع شود. برخود فرض می‌دانم از استادان بزرگوار دانشگاه تربیت مدرس، جناب آقای دکتر ناصر نیکوبخت و آقای دکتر سعید بزرگ بیگدلی که راهنمایی و مشاوره اینجانب را در انجام این پژوهش به عهده داشتند؛ تشکر و قدردانی نمایم.

دکتر نسرين خداپنده

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه.....
۴	فصل اول : سعدی.....
۴	۱-۱. وقایع مهم زندگانی سعدی.....
۹	فصل دوم: گلستان سعدی.....
۹	۱-۲. دلایل اهمیت گلستان سعدی در ادب فارسی.....
۱۲	۲-۲. بارزترین اندیشه‌های اخلاقی، اجتماعی و تربیتی سعدی در گلستان.....
۱۸	۳-۲. مقایسه گلستان سعدی با مقامات.....
۲۲	۱-۳-۲. از نظر طرح کلی کتاب.....
۲۳	۲-۳-۲. از نظر ویژگی‌های عمومی مقامات.....
۲۴	۳-۳-۲. از نظر موضوع حکایات.....
۲۴	۴-۳-۲. از نظر هدف نویسنده و سبک انشا.....
۲۶	۴-۲. سیر تاریخی تقلید از گلستان سعدی در میان فارسی‌زبانان.....
۴۰	۵-۲. مقلدان سعدی در فراسوی مرزهای ایران.....
۴۳	۱-۵-۲. سعدی و ادبیات فرانسه.....
۴۶	۲-۵-۲. سعدی و ادبیات آلمان.....
۴۷	۳-۵-۲. سعدی و ادبیات انگلستان و آمریکا.....
۴۹	۴-۵-۲. سعدی و ادبیات چین و ژاپن.....
۵۰	۵-۵-۲. سعدی و ادبیات شبه قاره و افغانستان.....
۵۲	۶-۲. نقد ساختاری حکایات گلستان سعدی.....

۵۲	۱-۶-۲. ساختمان حکایات در گلستان.....
۵۳	۲-۶-۲. نقش ابیات در ساختار حکایات گلستان.....
۵۳	۳-۶-۲. فصل‌بندی و تبویب حکایات در گلستان.....
۵۵	۴-۶-۲. ساختار عنصر گفتگو در حکایات گلستان.....
۵۵	۵-۶-۲. ساختار شخصیت‌پردازی در حکایات گلستان.....
۵۷	۶-۶-۲. ساختار پایانی حکایات در گلستان.....
۵۷	۷-۲. تحلیل سبکی گلستان سعدی.....
۵۷	۱-۷-۲. سطح زبانی.....
۵۷	۱-۱-۷-۲. سطح آوایی.....
۶۱	۲-۱-۷-۲. سطح لغوی.....
۶۴	۳-۱-۷-۲. سطح نحوی.....
۶۷	۲-۷-۲. سطح فکری یا معنایی.....
۶۹	۳-۷-۲. سطح ادبی.....
۷۴	۸-۲. جمع‌بندی.....
۷۶	فصل سوم: روضه خلدِ مجد خوافی
۷۶	۱-۳. وقایع مهم زندگانی مجدالدین خوافی.....
۷۷	۲-۳. روضه خلد.....
۷۸	۳-۳. نقد ساختاری حکایات در روضه خلد.....
۷۸	۱-۳-۳. ساختار کلی کتاب روضه خلد.....
۷۹	۲-۳-۳. نقش ابیات در ساختار حکایات روضه خلد.....
۷۹	۳-۳-۳. فصل‌بندی و تبویب حکایات در روضه خلد.....

۸۱	۴-۳-۳. ساختار عنصر گفتگو در حکایات روضه خلد.....
۸۱	۵-۳-۳. ساختار شخصیت‌پردازی در حکایات روضه خلد.....
۸۱	۶-۳-۳. ساختار پایانی حکایات در روضه خلد.....
۸۱	۴-۳. تحلیل سبکی روضه خلد.....
۸۱	۱-۴-۳. سطح زبانی.....
۸۱	۱-۱-۴-۳. سطح آوایی.....
۸۳	۲-۱-۴-۳. سطح لغوی.....
۸۳	۳-۱-۴-۳. سطح نحوی.....
۸۴	۲-۴-۳. سطح فکری یا معنایی.....
۸۶	۳-۴-۳. سطح ادبی.....
۹۰	۵-۳. میزان تقلید از گلستان و موارداش.....
۹۳	فصل چهارم: بهارستان جامی
۹۳	۱-۴. وقایع مهم زندگانی جامی.....
۹۵	۲-۴. بهارستان.....
۹۶	۳-۴. نقد ساختاری حکایات در بهارستان.....
۹۶	۱-۳-۴. ساختار کلی کتاب بهارستان.....
۹۷	۲-۳-۴. نقش ابیات در ساختار کتاب بهارستان.....
۹۷	۳-۳-۴. فصل‌بندی و تبویب کتاب در بهارستان.....
۹۸	۴-۳-۴. ساختار عنصر گفتگو در کتاب بهارستان.....
۹۸	۵-۳-۴. ساختار شخصیت‌پردازی در کتاب بهارستان.....
۹۹	۶-۳-۴. ساختار پایانی کتاب بهارستان.....